

KRONIKA**V spomin Lojzetu Gosarju (22. avgust 1932–14. januar 2014)**

Sredi januarja nas je pretresla vest, da je umrl ugledni slovenski geograf dr. Lojze Gosar. Z njim smo izgubili človeka, ki je bil vselej predan svoji stroki, čeprav se je širšim strokovnim krogom morda bolj kot geograf vtisnil v spomin kot eden od naših najvidnejših regionalnih in prostorskih planerjev.

Rodil se je leta 1932 v Ljubljani. Njegov oče je bil Notranjec, znani pravnik, sociolog in politik Andrej Gosar, eden od utemeljiteljev krščanskega socializma v Sloveniji. Od tod zagotovo izhajajo tudi njegove značajske lastnosti klenost, pokončnost, iskrenost in poštenost, nenazadnje tudi navezanost na tamkajšnjo pokrajino, četudi je zadnja desetletja svojega življenja živel le na njenem obrobju, v Lukovici pri Brezovici nedaleč od Ljubljane. Krasile so ga tudi nesebičnost, posebna mehkoča in mirnost, ki so ob njegovih široki strokovni in splošni razgledanosti v sodelavcih vzbujale vsestransko zaupanje. Zato je bil zaželen timski sodelavec, ki je svoje sposobnosti neredko razodeval tudi kot vodja raziskovalnih projektov.

Klasično gimnazijo z maturo je opravil v Ljubljani leta 1951. Leta 1955 je z delom *Vprašanje prehrane v luči geografije* diplomiral na Oddelku za geografijo takratne Prirodoslovne matematične fakultete v Ljubljani. Med letoma 1955 in 1962 je bil sodelavec Hidrometeorološkega zavoda SRS, kjer se je ukvarjal predvsem s hidrologijo krasa. V tem času je poglobil znanje iz fizične geografije, tako da je lahko svoje diplomsko delo po posameznih tematskih sklopih (*Vprašanje prehrane v svetu v luči geografije in preobljudenost*, *Poljedelske možnosti za izboljšanje prehrane v svetu*, *Erozija prsti – problem našega časa*, *Ribištvo in vprašanje prehrane na svetu*, *Pomen talne vode za gospodarstvo*) objavil v *Geografskem obzorniku* in na poljudnejši način v *Naših razgledih*. Z njimi je nakazal svojo široko geografsko razgledanost, ki jo je pozneje nadgradil z usmeritvijo v demografijo, geografijo podeželja in načrtovanje.

Leta 1962 se je zaposlil na *Urbanističnem inštitutu SRS*, kjer se je posvetil temeljnim raziskavam s področja geografije prebivalstva, rabe tal ter prostorskega in regionalnega planiranja. Leta 1977 je na tedanji *Pedagoško-znanstveni enoti za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani* doktoriral

z zagovorom disertacije *Vpliv gibanja kmečke delovne sile na oblikovanje agrarnega prostora*. S pridobitvijo naziva doktor znanosti je postal še bolj zaželen projektni sodelavec, prevzel je tudi vodenje več projektov, kar ga je v tolikšni meri obremenjevalo, da je njegovo sistematično objavljane izsledkov na nek način ostalo v drugem planu. Pri svojem vodenju je uporabljal svoje izjemne značajske lastnosti; že naštetim velja pridati še posluš za timsko delo, in seveda geografsko strokovno širino. Skozi vso preostalo delovno dobo je ostal zvest *Urbanističnemu inštitutu Republike Slovenije*, kjer je bil dolgoletni znanstveni svetnik in pred upokojitvijo leta 1994 za krajši čas tudi njegov direktor.

Po upokojitvi je z enakim ali še večjim elanom nadaljeval z delom ter objavljaj, bil predavatelj, mentor, izvedenec pri mednarodnih projektih in tudi urednik.

Če nekoliko podrobneje osvetlimo širok razpon njegovega znanstvenoraziskovalnega udejstvovanja, moramo izpostaviti demografske projekcije, poselitve z urbanizacijo, deagrarizacijo, urejanje podeželja, zemljiško razdrobljenost, skladen regionalni razvoj, pospeševanje razvoja manj razvitih območij, prostorsko in urbanistično načrtovanje, prometno dostopnost s poudarkom na javnem potniškem prometu ter regionalizacijo z vidika načrtovane členitve Slovenije na pokrajine. Sodeloval je tudi pri razvojno-tipološki členitvi slovenskega podeželja, ki so jo pripravili v okviru *Inštituta za agrarno ekonomiko Oddelka za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani*.

Velja za vodilnega slovenskega strokovnjaka na področju demografskih projekcij oziroma napovedovanja bodoče poselitve v Sloveniji. Naj omenimo samo nekaj njegovih objav s tega področja: *Projekcija in dinamika rasti prebivalstva Slovenije*, *Demografske projekcije v prostorskem planiranju*, *Regionalne bilance prebivalstva in zaposlenih*. Izhajajoč iz prvin in značilnosti geografskega okolja je razvil metodo za izračunavanje projekcij gibanja kmečkega prebivalstva, pri čemer je upošteval korigirano deagrarizacijo. Njegove skrbno pripravljene demografske strokovne podlage so bile podlaga za pripravo večine občinskih prostorskih načrtov v Sloveniji.

Gosarjevo bogato strokovno in raziskovalno delo na področju regionalnega razvoja in prostorskega planiranja se odraža v mnogih raziskovalnih projektih, v katerih je sodelovala vrsta strokovnjakov različnih profilov. Izpostaviti je treba še njegovo poglobljeno iskanje odgovora na izziv, kaj naj bi pomenila nova upravna razdelitev Slovenije za prostorsko načrtovanje.

Aktivno je deloval kot član delovnih skupin v razvojnih projektih *Slovenija 2000* in *Dolgoročni družbeni plan Slovenije*. Bil je član nacionalnega komiteja za demografsko politiko Slovenije, član strokovne skupine, ki je v okviru Ustavne komisije v Državnem zboru preučila predloge za spremembe ustave na področju lokalne samouprave, in član delegacije Republike Slovenije v Skupščini stalne konference regionalnih in lokalnih oblasti Evrope pri Svetu Evrope.

Lojze Gosar je bil v mednarodne projekte globoko vpet že v času, ko to še ni bilo običajno. V okviru jugoslovansko-ameriškega projekta je bil nosilec analize prometnih omrežij in preučevanja javnega potniškega prometa v ljubljanski regiji. Sodeloval je v mednarodnem projektu *FAO – Trebnje*, kjer je bil poudarek na celovitemu razvoju pilotnega podeželskega območja s poudarkom na vlogi žensk in uvajanju dopolnilnih dejavnosti v kmetijstvu. V letih 1975–1984 je bil vključen v mednarodni projekt *Stroški mestne rasti*, ki ga je vodil UNESCO-v center na Dunaju. Desetletje po upokojitvi je pomagal pri izdelavi prostorskega načrta v novonastali Bosni in Hercegovini, kjer je v okviru Federacije BiH skupaj s slovenskimi in bosanskimi sodelavci pripravil študijo *Demografija i sistem naselja za potrebe izrade Prostornog plana Kantona Sarajevo za period od 2003. do 2023. godine*, o čemer je skupaj s sodelavci pripravil tudi pregledni znanstveni članek v *Urbanem izzivu*. To ni bilo njegovo prvo soočenje s prostorom nekdanje skupne domovine Jugoslavije, saj je skupaj z inštitutskimi kolegi že sredi osemdesetih let sodeloval pri reviziji generalnega urbanističnega načrta Titograda, kot se je v tistem času imenovalo črnogorsko glavno mesto Podgorica. Nazadnje je s svojimi nekdanjimi sodelavci z Urbanističnega inštituta sodeloval v okviru mednarodnega projekta *ADAPT2DC: New innovative solutions to adapt governance and management of public infrastructure and services to demographic change (2011–2014)*.

Svoje raziskovalno snovanje je uspel razširiti tudi na območje drugih celin. Leta 1983 se je namreč vključil v mednarodni projekt *Institucionalna podpora planiranju v Gvajani*. V raziskovalnem sklopu

Sistem socialnih indikatorjev za planiranje v Gvajani je organiziral in vodil ekipo lokalnih strokovnjakov s tega področja. Rezultati so bili objavljeni v publikaciji *Recommendations on Introduction of a Social Indicator System for Planning in Guayana*, povzetek metodologije in poglavitnih rezultatov pa je bil natisnjen v *Geografskem vestniku* leta 1986. O uporabi socialnih indikatorjev za prostorsko načrtovanje v Gvajani je novembra 1983 predaval študentom geografije na Univerzi v Georgetownu.

Lojze Gosar je svoje poklicno poslanstvo zaključil v času, ko še ni bila v popolnosti vzpostavljena neusmiljena bibliografska metrika, zato se ni čuditi, da je med njegovimi dokumentiranimi prispevki v sistemih Cobib in Sicris precejšen razkorak. V prvem je zavedenih 326 njegovih bibliografskih enot, v drugem pa le 261. Med slednjimi je 75 klasičnih objav, kar 140 je končnih poročil o raziskovalnih projektih, elaboratov in študij, 25 del sploh ni razporejenih (med njimi prevladujejo publicirane enote), preostanek pa zavzema njegovo v sistemu zabeleženo uredniško in mentorsko delovanje. Svoje prispevke je objavljval v domači in tuji geografski ter negeografski literaturi, strokovni javnosti pa je dognanja posredoval na geografskih, ruralnosocioloških in planerskih posvetovanjih. Njegova najbolj plodna leta glede številčnosti objav so bila 1979, 1991 in 1995.

Oba njegova izvirna znanstvena članka sta objavljena v tujini, prispevek *Die Zukunft des ländlichen Raumes in Slowenien* v avstrijski reviji *Mitteilungen der Österreichischen Geographischen Gesellschaft* in prispevek *Dilemmas of the future of Slovene rural areas: Probleme der Zukunft der ländlichen Gebiete in Slowenien* v nemški reviji *Zeitschrift für Kulturtechnik und Landentwicklung*. Kot edina znanstvena monografija, pri kateri je sodeloval, je v Sicrisu navedena *Razvojno-tipološka členitev podeželja v Republiki Sloveniji* (2000), kot strokovni pa (skupaj s številnimi soavtorji) *Zemljiški maksimum* (1988), ki jo je pripravil *Kmetijski inštitut Slovenije*, in *Teze za strategijo regionalnega razvoja Slovenije* (1998), ki je izšla v okviru *Inštituta za ekonomska raziskovanja*. V sklopu Gosarjevih najpomembnejših publiciranih del velja navesti še priročnik *Demografske metode v prostorskem in urbanističnem planiranju* (2006), ki je izšel v okviru *Interdisciplinarnega podiplomskega študija prostorskega in urbanističnega planiranja Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani*. Njegov zadnji strokovni članek z naslovom *Vloga demografije pri usmerjanju poselitvenega razvoja* je bil leta 2012 objavljen v reviji *Urbani izziv*. Za njegove vrhunske dosežke na področju znanstvenoraziskovalnega dela ga je leta 2002 takratna Zveza geografskih društev Slovenije nagradila z Melikovim priznanjem.

Svoje poglede na aktualna vprašanja prostorskega, družbenega in gospodarskega razvoja je rad objavljval tudi v obliki poljudnih člankov, ki jih je v dostopnih seznamih zavedenih skoraj 50. O predvideni členitvi Slovenije je pogosto pisal v dnevnem časopisu, največ v *Delu* in *Slovcu*, medtem ko je socialno in družbenogospodarsko angažirane članke objavljval v poljudni periodiki, največ v katoliškem mesečniku *Novi svet*.

Ob njegovih nenehni angažiranosti v okviru znanstvenoraziskovalnih projektov je bila njegova vloga predavatelja nekoliko potisnjena v ozadje. Poleg že omenjenih predavanj v Georgetownu je bil leta 1985 tudi gostujoči predavatelj na *GLCA (Great Lakes Colleges Association)*, lociranem na območju Velikih jezer v Združenih državah Amerike. Leta 1989 je na *Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani* postal habilitirani izredni profesor za geografijo prebivalstva in regionalno planiranje. V tem času je bil mentor pri pripravi dveh magistrskih del, pripravljenih v okviru Filozofske fakultete. Svojo pedagoško žilico je dodobra izživel šele po upokojitvi, ko se je lažje angažiral kot profesor v okviru *Interdisciplinarnega podiplomskega študija prostorskega in urbanističnega planiranja (IPŠPUP) Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani*. Pri tem si je nesebično vzel čas za mentorsko delo, zato smo ga študenti IPŠPUP-a prav tako poprosili za mentorstvo pri pripravi magistrskih del. S svojimi nasveti in vodenjem je pomagal tako tistim, ki smo bili po osnovni izobrazbi geografi, kot prostorsko usmerjenim negeografom. Na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo je kot mentor sodeloval pri pripravi petih magistrskih in enega doktorata.

Četudi je bil v bistvu apolitičen, je po osamosvojitvi Slovenije postal tudi politično angažiran. Bil je eden od ustanovnih članov Nove Slovenije. Med letoma 2000 in 2005 je bil član sveta stranke, med letoma 2004 in 2008 pa predsednik njenega strokovnega odbora za okolje in prostor.

V tem času je pripravljaj tudi publikacije in prispevke, za katere je čutil, da jih mora izpovedati, govorijo pa širše o človeku, prostoru in času, denimo *Božje kraljestvo na Zemlji*, *Pozorni: uvodniki glasila Zvonček župnije Brezovica*, *Vedno na razpotju: uvodniki glasila Zvonček župnije Brezovica: 2006–2012*, *Ozadje finančne krize*, *Tretja pot* in podobne. S tem je svoje poglede na eni strani namenil širšemu krogu ljudi, na drugi pa je svoje udejstvovanje postopoma krčil na domači kraj in njegovo okolico, naj na tem mestu omenim članek *Povojno koncentracijsko taborišče v Borovnici*, na območje torej, od koder izhaja, ter na svojega očeta, ki mu ga je uspelo približati širši javnosti. Ob tem je še vedno spremljal tudi vidne dosežke svoje temeljne vede geografije in o njih izčrpno poročal v *Geografskem vestniku*.

Drago Kladnik

Trideseta obletnica Ljubljanskega geografskega društva

Ljubljana, 26. 11. 2014

26. novembra 2014 je Ljubljansko geografsko društvo (LGD) v Atriju Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti obeležilo 30. letnico svojega delovanja. Dogodek je sovpadel z otvoritvijo fotografske razstave »Dolina Triglavskih jezer« leta 2013 tragično preminulega raziskovalca Doline in tedanjega predsednika Ljubljanskega geografskega društva dr. Bojana Erhartiča. Hkrati je bilo razstavljenih še deset fotografij nastalih na delavnici pokrajinske fotografije v Dolini Triglavskih jezer 6. septembra 2014, ki se je odvila znotraj znanstvenega posveta ob 90. letnici prvega zavarovanja Doline Triglavskih jezer (glej rubriko Zborovanja v Geografskem vestniku 86-2). Delavnica posvečena Bojanu Erhartiču je pod vodstvom priznanega fotografa Staneta Klemenca, kljub meglenu vremenu odlično uspela. Avtorji fotografij s fotografske delavnice so Mitja Bricelj, Jerneja Fridl, Blaž Lesnik, Živa Malovrh, Jaka Ortar, Miha Pavšek, Blaž Repe, Irena Rink, Aleš Smrekar in Aleš Zdešar.

MILHA PAVŠEK

Slika: Udeleženci tridesete obletnice delovanja Ljubljanskega geografskega društva v Atriju Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Kratka nagovora Aleša Smrekarja, soorganizatorja znanstvenega posveta v Dolini Triglavskih jezer in Primoža Pipana, predsednika LGD, je popestrilo nekaj pesmi iz repertoarja posebej za ta dogodek oživljenega geografskega pevskega zbora. Sledila je projekcija fotografij z društvenih dejavnosti in pogostitev ob kateri se je 80 udeležencev obletnice družilo še pozno v noč.

Za obeležitev 30. obletnice LGD, so člani Izvršnega odbora LGD v sodelovanju s člani društva pripravili tematsko številko revije Geografski obzornik (61-3, 2014), posvečeno trem desetletjem delovanja društva. V njej so poleg treh uvodnikov predstavljena zgodovina društva, potopisna predavanja, ekskurzije po Sloveniji in zamejstvu, ekskurzije in geografske odprave v tujino ali prvomajske ekskurzije, založniška dejavnost in geografski večeri. Na koncu so v priloženih razpredelnicah navedeni vsi dozdajšnji člani izvršnega odbora društva, kar najbolj natančno, pa so popisani vsi dogodki in dejavnosti, ki jih je v treh plodnih desetletjih delovanja organiziral LGD. Upamo, da samo s tem primerno počastili svoje predhodnike ter v mozaik slovenske geografske tradicije dodali nov kamenček.

Največje slovensko geografsko stanovsko združenje, član Zveze geografov Slovenije je v treh desetletjih svojega delovanja organiziralo 196 ekskurzij po Sloveniji in zamejstvu, 192 potopisnih predavanj, 67 geografskih večerov, 34 prvomajskih ekskurzij ali geografskih odprav, 18 kratkih ekskurzij, v takšni ali drugačni obliki pa je izdalo 26 vodnikov. LGD je enega od vrhuncev svojega delovanja dosegel z organizacijo Zborovanja Slovenskih geografov v Ljubljani leta 2000. Kljub širjenju števila društvenih dejavnosti je po letu 1998, ko je društvo štelo 340 članov, značilen postopen upad članstva. Število članov društva se je od takrat zmanjšalo za dobro četrtno, tako da je imel LGD leta 2014 še 244 članov. Društvo bo zdajšnje visoko strokovno raven delovanja težko ohranilo, saj so časi, v nasprotju s tistimi pred tremi desetletji, ko je bilo društvo ustanovljeno, aktivnemu udejstvovanju posameznikov v društvih manj naklonjeni. To še posebno velja za izdajanje vodnikov.

Ljubljansko geografsko društvo med seboj povezuje geografe in ljubitelje geografije, ki se udeležujejo društvenih dejavnosti in koristijo članske ugodnosti. Še pomembnejši razlog za članstvo v društvu bi morala biti pripadnost geografskemu stanu. Bolj bi se morali namreč zavedati, da geografija oziroma geografsko znanje, ki smo ga pridobili v času šolanja in študija, mnogim med nami zagotavlja naš vsakdanji kruh.

Ljubljansko geografsko društvo je hvaležno vsem ustanovam, ki so mu v treh desetletjih delovanja stali ob strani, še posebno pa Oddelku za Geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Geografskemu inštitutu Antona Melika ZRC SAZU. Posebna zahvala velja tudi vsem dozdajšnjim članom Izvršnega odbora Ljubljanskega geografskega društva, ki so organizirali in koordinirali društvene dejavnosti, predavateljem in vodnikom, ki so omogočili njihovo izvedbo, predvsem pa vsem članom društva, ki s svojo z udeležbo na društvenih dejavnostih in s članarinami podpirajo delovanje društva. Ljubljansko geografsko društvo, še na mnoga leta!

Primož Pipan

Prsti in erozija v antropogeni sredozemski pokrajini

El Teularet, Španija, 12.–17. 1. 2015

V okviru projekta *Connecting European Connectivity Research*, ki je financiran v okviru evropskega sodelovanja COST (*European Cooperation in Science and Technology*) je bila januarja organizirana delavnica z naslovom »*Soil Connectivity in Mediterranean Type Ecosystems: A Man Made Landscape*«. Šlo je za srečanje zaprtega tipa, na katero je bilo povabljenih približno petdeset strokovnjakov iz številnih Evropskih držav. Povabili niso le raziskovalce, pač pa tudi različne deležnike, ki se pri svojem delu v sredozemskih pokrajinah vsakodnevno srečujejo s težavami zaradi hidro-geomorfnih procesov.

Srečanje je potekalo v kraju El Teularet približno 100 km južno od Valencie. Vodil jo je Artemi Cerdà (slika 2) z Oddelka za geografijo Univerze v Valencii, ki je med drugim tudi glavni urednik revije *Land Degradation and Development* in v okolici že vsaj dve desetletji preučuje erozijske procese.

MATTIA ZORN

Slika 1: Erozijska polja v bližini kraja El Teularet, na katerih so raziskovalci iz Univerze v Valencii približno desetletje opravljali različne meritve erozije prsti in površinskega odtoka.

MATTIA ZORN

Slika 2: Artemi Cerdà z Univerze v Valencii pri razlagi uporabe mikro erozijskih polj na starem pogorišču.

MATIJA ZORN

Slika 3: Španija je peta na svetu po proizvodnji pomaranč. Največje območje plantaž je prav v okolici Valencie. Novi lastniki zemljišč opuščajo tradicionalno pridelavo na terasah, kar vodi v pospešeno erozijo prsti. Levo starejša plantaža na terasiranem zemljišču in desno nov nasad na zravnanem zemljišču.

Prve dni srečanja so bila na sporedu vabljeni predavanja ter sestanki v okviru delavnih skupin projekta, zadnje tri dni pa so bile organizirane ekskurzije. Namen ekskurzij je bil prikazati vpliv rabe tal na hidro-geomorfne procese v pokrajini, kjer se je kmetijstvo začelo pred okrog 6000 leti, poleg tega pa tudi na sodobno intenzivno rabo prostora v območju litoralizacije (približno deset kilometrski pas od obale) ter velikega opuščanja zemljišč v območju okrog nekaj deset kilometrov od obale.

Predavanja so bila razdeljena v več tematskih sklopov. Prvi je bil namenjen soodvisnosti biotskih in abiotskih dejavnikov, drugi prenosu sedimentov v porečjih, tretji različnim ekosistemom in hidro-geomorfnim procesom v njih, četrti rabi tal in hidro-geomorfnim procesom, kar trije sklopi pa so bili posvečeni požarom in hidro-geomorfnim procesom, kar ne preseneča, saj so le-ti v aridnih območjih velik problem.

Več o projektu si lahko preberete na spletnem naslovu: <http://connecteur.info/>.

Matija Zorn

Evropski solidarnostni sklad in pomoč pri naravnih nesrečah v Sloveniji

Postojna, 19.–20. 3. 2015

V drugi polovici marca je v Postojni, v organizaciji Informacijske pisarne Evropskega parlamenta v Sloveniji, potekal regionalni forum z naslovom »Evropski solidarnostni sklad na pomoč pri naravnih nesrečah v Sloveniji«. Namen srečanja so bila Sloveniji dodeljena sredstva iz Solidarnostnega sklada Evropske unije zaradi žledu in poplav leto poprej.

S strani organizatorjev je bilo v povezavi s škodo zaradi lanskega žledu izpostavljeno:

»Žled, ki je Slovenijo prizadel februarja 2014, je povzročil škodo v višini 429,4 milijona evrov, polovica te škode, torej 214,3 milijona evrov, je nastala v gozdovih in na gozdnih cestah.

Po oceni Zavoda za gozdove [ZGS] s 4. aprila 2014 bo potrebno posekati 9,3 milijonov m³ lesne mase, od katere eno tretjino predstavljajo iglavci. Največ poškodovane lesne mase, predvidene za posek, je v gozdnogospodarskem območju (GGO) Ljubljana (2,4 milijona m³), GGO Postojna (2,1 milijona m³), GGO Tolmin (1,8 milijona m³) in GGO Kranj (1,0 milijon m³). ZGS ocenjuje, da se bo posek poškodovanih iglavcev (3,1 milijonov m³) izvajal do pomladi leta 2015, listavcev (6,2 milijonov m³) pa do konca leta 2017.

Na cestah je žledolom povzročil za 8,7 milijonov evrov škode, k čemur je treba prišteti še posredno škodo, še precej huje so jo odnesle slovenske železnice, predvsem na primorskem odseku Pivka–Borovnica. Za njeno sanacijo so lani namenili 15 milijonov evrov, letos bo potrebnih še dodatnih 23 milijonov.

Ogromna je bila tudi škoda na elektroomrežju. V petih slovenskih elektrodistribucijskih podjetjih medtem sanacija še vedno poteka. Najbolj so bili prizadeti v Elektru Ljubljana, kjer je bila škoda ocenjena na okoli 25 milijonov evrov, a bo njena končna vrednost odvisna od dokončnega izbora tehnologije in izvajalcev sanacije.

V občini Postojna so za sanacijo škode, nastale po žledolomu, iz občinskih virov porabili nekaj manj kot 930.000 evrov. Od države so na ta račun prejeli 15.257 evrov za odpravo škode na objektih in 31.296 evrov za stroške agregatov, s katerimi so skušali normalizirati življenje v obdobju, ko so bili občani brez električne energije.

V naslednjih petih letih bo za obnovo potrebnih okoli 2,5 milijona sadik gozdnega drevja.

V letu 2014 se je pri sanacijskih delih v zasebnih gozdovih zgodilo več kot 100 težjih nesreč, od tega tudi 18 smrtnih, 3 smrtne nesreče so se zgodile pri profesionalnih izvajalcih gozdarskih storitev.

Slovenija bo zaradi žledoloma iz Evropskega solidarnostnega sklada prejela 18,4 milijona evrov.«

Od prejetih sredstev naj bi šlo dobrih osem milijonov evrov občinam za sanacijo lokalne infrastrukture in povračila intervencijskih stroškov. Sedem milijon bo namenjenih za cestno, železniško in energetsko infrastrukturo, razliko pa si bosta razdelila okoljsko in kmetijsko ministrstvo. Lani je država za pomoč zagotovila 15 milijonov evrov. V programu odprave posledic žleda in poplav februarja 2014 pa je za obdobje od 2015 do 2020 višina potrebnih sredstev ocenjena na 40 milijonov (Primorske novice, 21. 3. 2015).

Solidarnostni sklad Evropske unije je namenjen pomoči po večjih naravnih nesrečah. Vzpostavljen je bil leta 2002 po katastrofalnih poplavah v srednji Evropi. Države članice so do sredstev upravičene, v kolikor neposredna škoda po naravni nesreči preseže 0,6 % BDP.

Do sedaj je bila Slovenija trikrat prejemnica teh sredstev: za poplave septembra 2007 smo leta 2008 prejeli 8,25 milijonov evrov (neposredna škoda je bila okrog 230 milijonov evrov), za poplave septembra 2010 smo leta 2011 prejeli 7,46 milijonov evrov (neposredna škoda je bila okrog 250 milijonov evrov), za jesenske poplave leta 2012 pa smo leta 2013 prejeli 14,08 milijonov evrov (neposredna škoda je bila okrog 360 milijonov evrov).

Le naravne nesreče, ki so v zadnjih desetih letih presegle omenjeni prag za upravičenosti do sredstev Solidarnostnega sklada Evropske unije, so povzročile za okrog 1,3 milijarde evrov neposredne škode. Skupaj smo za vse štiri dogodke iz sklada prejeli dobrih 48 milijonov evrov, kar je le slabe štiri odstotke neposredne škode.

Prvi dan je ne Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna potekal posvet z naslovom »Obnova gozdov po žledu«, drugi dan pa v prostorih Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU posvet z naslovom »Evropski solidarnostni sklad na pomoč pri naravnih nesrečah v Sloveniji«. Slednji je bil razdeljen v tri tematske sklope. V prvem, ki je nosil naslov »Kje najti sredstva za odpravo posledic in preventivne ukrepe pred naravnimi nesrečami? Izkušnje po naravnih nesrečah v Sloveniji«, so sodelovali predstavniki države ter župani Pivke, Postojne in Loške doline. V drugem, ki je imel naslov »Bo naravnih nesreč res vse več? Kako se zaščititi?«, smo sodelovali predstavniki raziskovalne sfere. V tretjem z naslovom »Naravne katastrofe nas spreminjajo kot družbo« pa so sodelovali predstavniki Civilne zaščite, gasilcev in društev, ki smo pomagali v času nesreče.

V prvem sklopu je bila poudarjena nuja po oblikovanju rezervnega investicijskega sklada za naravne nesreče, ki bi takoj razpolagal z denarjem za najnujnejše ukrepe, saj sedaj »obstaja vakuum med

nastankom nesreče in prvo zagotovitvijo državnih sredstev, ki trajala kar pol leta«. To predstavlja veliko breme za občine, ki morajo zaradi tega prerazporejati svoja sredstva oziroma se odpovedovati drugim projektom. Zgovoren je primer iz Loške doline, kateri je glede na višino njihove proračunske rezerve že v 14 dneh zmanjkalo denarja za izvajanje intervencije po nesreči. Predstavniki države so zatrdili, da razmišljajo o spremembi zakonodaje, ki bi omogočala neke vrste avansiranja državne pomoči. V tem sklopu je bila tudi večkrat poudarjena debirokratizacija postopkov.

V drugem sklopu so predstavniki s področja obramboslovja poudarili, da je treba preventivno okrepiti obveščanje državljanov in njihovo usposabljanje za primere zaostrenih razmer, predstavniki znanosti o Zemlji pa smo izpostavili zagotavljanje odgovornega poseganja v prostor ter boljše ureditev odnosa med občino in državo. Spodaj podpisani sem v predstavitvi z naslovom »(Ne)prilagojeni ... (ne)odgovorni« izpostavil napake na področju prostorskega načrtovanja ter popuščanje politike pod pritiski investitorjev, kar omogoča nepremišljene posege na nevarna območja.

V tretjem sklopu je bila, ne glede na organiziranost države na področju naravnih nesreč, poudarjena vloga osebne solidarnosti in medsosedske pomoči.

Organizatorjem je uspelo na eno mesto spraviti številne deležnike, ki so bili soočeni z ujmo pred enim letom. Žal je večina le-teh srečanje zapustila že po prvem sklopu. Kot udeleženca me je zmotilo tudi to, da se je izmed naših evropskih poslancev dogodka udeležila le ena poslanka, pa še ta verjetno le za to, ker je »slučajno« poročevalka Evropskega parlamenta za uporabo sredstev iz Solidarnostnega sklada Evropske unije.

Več o dogodku je moč prebrati na spletnem naslovu: http://www.europarl.si/sl/aktualno/lj-2015/rdf_postojna.html, več o Solidarnostnem skladu Evropske unije pa na naslovu: http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/funding/solidarity-fund/#4.

Matija Zorn

